

Redactioneel *Roodkoper* 14^e jaargang nummer 4 'De vreemdeling'

Xenofobie is van alle tijden. Wij zijn vreemdelingen voor anderen en anderen zijn vreemdeling voor ons. Het vreemdelingschap is een intrinsiek menselijk gegeven. De omgang met de vreemdeling gaat iedereen aan. Beschaving is de kunst van het ontsnappen aan de algemeen menselijke neiging tot stereotypering en discriminatie van de vreemdeling.

In deze aflevering van *Roodkoper* vertellen asieladvocaten en ervaringsdeskundigen aan Nicoline Maarschalk Meijer over het oerwoud van onheldere regels, die gelden voor de vreemdelingen die in Nederland hun toevlucht zoeken, en hoe dat leidt tot kafkaëske situaties. Actiegroepen en Zusters van Liefde proberen het daardoor aangerichte leed te verzachten, want niemand is illegaal. Illegaliteit is een papieren paspoortconstructie. Han Enzinger laat de koele immigratiecijfers spreken tegen heethoofdige tsunamivoorspellingen.

Dode en levende dichters leren ons hoe belangrijk nauwkeurig taalgebruik is. Guillaume van der Graft (Willem Barnard) probeert al levenslang de taal te bewaken tegen verbastering en *newspeak*. De Duits-Joodse dichteres Hilde Domin waarschuwde in 1975: als de taal niet klopt, is wat gezegd wordt, niet wat bedoeld wordt, gedijen moraal en kunst niet, werkt het rechtssysteem niet, raakt het volk de weg kwijt.

En nu hebben we een regering die gesteund wordt door een beweging, die 'vrijheid' roept en iets anders bedoelt, die moraal en kunst minder serieus neemt en het rechtssysteem in twijfel trekt. Dat verzwakt de morele infrastructuur van onze samenleving. En dat leidt, aldus Jan Pronk, tot polarisatie aan de basis.

Nicoline Maarschalk Meijer vroeg jonge christelijke politici, met name van het CDJA, naar hun politieke beginselen en hoe zij denken over de omgang met de vreemdeling. Die speelt immers een hoofdrol in de Joodse én in 'hun' christelijke bijbel, zoals Kees Kok laat zien.

Bij alle nodige integratie en assimilatie moet de vreemdeling ook zichzelf kunnen blijven, de Jood Jood en de Arabier moslim. Alleen al omdat Jodendom én islam integraal deel uitmaken van onze beschaving. Dat leert de geschiedenis, dat lezen we in de (auto)biografieën van de tot zijn Joodse wortels teruggekeerde Gershom Scholem; van de filosoof Lolle Nauta, die de rol van de vreemdeling in de literatuur beschreef en ethiek boven esthetiek stelde; en van de fel antifascistische schrijver J.B. Charles. Door kunstenaars worden wij altijd opnieuw en telkens anders gewezen op de schoonheid en de rijkdom van wat en wie ons op het eerste gezicht vreemd is: in literatuur, in oude en nieuwe poëzie, en in moderne, 'vooruitwijzende' kunst, waar Wil Sandberg zich al in 1938 sterk voor maakte.

Vriend en vreemde, autochtoon en allochtoon, we leven allemaal voor korte of langere tijd in een en dezelfde veelkleurige wereld, de 'Grote Verfdoo's Aarde en Zon', zoals Pierre Kemp hem dichtte. De Friese Tsead Bruinja plaatst zijn veilig en comfortabel thuis tegenover een wereld vol oorlog, armoede en andere ellende, en verwoordt zijn hoop en die van alle vreemdelingen en thuislozen aldus:

*waar durven wij op te hopen meer dan op een goede buurman
een goede vrouw haar hart als een vesting
en een te verdragen aantal tegenslagen.*